

OPINIA

ASOCIAȚIEI PROMO-LEX

asupra proiectului Regulamentului Comisiei
Electorale Centrale privind organizarea și
desfășurarea exit-pollurilor

www.promolex.md

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Nr. 91 din 28 mai 2020

Expediat prin poștă electronică

**Domnului Dorin CIMIL
Președintele Comisiei Electorale Centrale
Membrilor Comisiei Electorale Centrale**

**OPINIA
Asociației Promo-LEX**

**asupra proiectului Regulamentului Comisiei Electorale Centrale
privind organizarea și desfășurarea exit-pollurilor¹**

Asociația Promo-LEX, în temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și a Hotărârii Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, își manifestă interesul față de participarea la procesul de consultare publică a proiectelor hotărârilor pentru modificarea și completarea Regulamentelor Comisiei Electorale Centrale (CEC).

Respectiv, Asociația Promo-LEX, în calitate de parte interesată, se adresează CEC cu solicitarea de a fi examinate constatările, concluziile și recomandările Asociației vizavi de proiectul hotărârii înaintat pentru consultare publică, din cadrul **prezentei Opinii**.

CONSTATĂRI ȘI RECOMANDĂRI:

Privind procedura de consultare publică

Asociația reiterează solicitarea ca, în temeiul pct. 7 al Regulamentului cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional (aprobat prin HG nr. 967) **Promo-LEX să fie inclusă în lista părților interesate de procesul decizional al CEC**, pentru a fi informați direcționat, în mod prioritar, despre procesul decizional al autorității. Amintim că potrivit pct. 12 din același Regulament, informarea direcționată se efectuează prin transmiterea informației privind procesul decizional prin intermediul poștei electronice ori expedierea scrisorilor la adresa părților interesate. Asociația Promo-LEX solicită să fie informată prin poșta electronică la adresa pavel.postica@promolex.md și observator@promolex.md.

Subliniem că anterior, pe parcursul anilor 2018-2019, **CEC informa direcționat Promo-LEX** despre anunțurile privind consultarea publică a actelor normative ale autorității, iar **Asociația de fiecare dată a manifestat deschidere și implicare** pe subiectele de competență.

¹ https://a.cec.md/storage/ckfinder/files/Anex%C4%83_Regulament%20exit-pollurilor.pdf

Privind conținutul proiectului

Cu privire la statutul subiecților exit-pollului

Prin pct. 1, pct. 7 lit. c) și pct. 9 din proiectul Regulamentului, autorul sugerează ideea că organizația care desfășoară exit-pollul poate fi doar o organizație necomercială.

Totuși, în baza pct. 6, se observă că autorul proiectului admite că pentru efectuarea unui exercițiu de tip exit-poll ar putea să existe:

- o organizație care **a comandat și sau a sponsorizat** efectuarea exit-pollului și
- o organizație care **va/vor desfășura exit-pollul**, va/vor analiza datele și va/vor întocmi raportul cu privire la exit-pollul realizat și respectiv va propune operatori de interviu pentru înregistrare.

Prin urmare raportul de comandare – desfășurare a exit-pollului este de fapt un raport contractual de prestări servicii, unde beneficiarul solicită prestarea unui serviciu (desfășurare a exit-pollului) și achită prețul, iar prestatorul prestează serviciile conform cerințelor beneficiarului. În concluzie, prestatorul de servicii poate avea inclusiv scop lucrativ și respectiv nu este necesar să fie exclusiv organizație necomercială.

Promo-LEX recomandă excluderea obligației din textul Regulamentului ca operatorii de interviu să reprezinte doar organizații obștești și ajustarea normelor de la pct. 1, 7 lit. c) și 9 la modificarea respectivă. Pornind de la subiecții interesați de desfășurarea exit-pollului, dar și raportul juridic dintre aceștia, considerăm că instituirea obligației de deținere a statutului de asociație obștească, sub condiția neînregistrării operatorilor, este neîntemeiată, abuzivă și creează obstacole artificiale în desfășurarea acestui exercițiu. Mai mult această restricție poate fi în măsură să afecteze calitatea produsului realizat.

Menționăm că MO Promo-LEX și-a exprimat nedumerirea și în cadrul alegerilor locale din 20.10.2019², când CEC, contrar practicilor sale anterioare permanente, a refuzat desfășurarea exercițiului de tip exit-poll. Reiterăm cauza refuzului fiind faptul că solicitantul nu este asociație obștească calificată cu dreptul de a înregistra observatori pentru alegeri. În acest sens, prezentul Regulament trebuie să clarifice dilemele privind înregistrarea și activitatea operatorilor de interviu delegați de către companiile specializate în realizarea de sondaje, dar nu să permanentizeze practica neînțeleasă de la alegerile locale generale din 2019. Mai mult, considerăm inadmisibilă cumularea funcțiilor de observator și operator de interviu, ori observatorii dispun de mult mai multe drepturi în cadrul procesului electoral comparativ cu operatorii.

Contextual, amintim că în Codul electoral nu este reglementat statutul operatorului de interviu, dar și a operatorului SIAS „Alegeri”, care asistă la toate operațiile electorale. Trebuie să menționăm, că în cazul operatorilor de interviu, prezentul Regulament prevede posibilitatea ca în situații climatice nefavorabile acesta să efectueze exercițiul la intrarea în secția de votare.

Promo-LEX recomandă CEC să includă în lista propunerilor de modificare a legislației electorale și cadrulul legal conex³ necesitatea reglementării exprese în Codul electoral a statutului operatorilor de interviu și a operatorilor SIAS „Alegeri”.

Cu privire la procedura de înștiințare a CEC și efectele acesteia

În secțiunea a II-a (pct. 5-14) a Regulamentului este reglementată procedura de înștiințare prealabilă și înregistrare a operatorilor de interviu pentru efectuarea exit-pollului. În același timp pct. 31 din secțiunea a șaptea prevede răspunderea organizației care desfășoară exit-pollul, pentru încălcarea Regulamentului sau a normelor electorale în vigoare.

² Raport nr. 4 de observare a Alegerilor locale din 20.10.2019, p. 11 <https://bit.ly/2ZyS9zZ>

³ Comisia Electorală Centrală continuă procesul de perfecționare a legislației electorale. <https://bit.ly/2TLM6ci>

Procedura înștiințării este prevăzută de Codul electoral la art. 70 alin. (10) pentru sondajele de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor, realizate în perioada electorală. Rezultatele sondajelor pot fi date publicității cel târziu cu cinci zile înainte de ziua alegerilor. Totodată se interzice în ziua alegerilor, până la închiderea secțiilor de votare a da publicității materiale despre numărul de voturi întrunite de concurenții electorale. Inclusiv rezultatele exit-pollurilor.

Luând în considerare atât norma expresă privind depunerea înștiințărilor prealabile, dar și practica CEC în cazul sondajelor în perioada electorală⁴, considerăm că înștiințarea depusă în acest sens nu se poate solda cu emiterea unei hotărâri a CEC/ autorizarea, înregistrarea sau refuzul înregistrării organizației care își propune să desfășoare exit-pollul. Menționăm că înștiințarea nu este echivalent cererii de înregistrare care poate fi aprobată sau refuzată. Înștiințarea are drept scop doar aducerea la cunoștință, fără posibilitatea organului electoral de a reglementa, autoriza sau interzice desfășurarea unui sondaj sau exit-poll.

Doar ulterior, în cazul depunerii înștiințării prealabile și nerespectării normelor din Codul electoral de către persoanele care desfășoară interviul pentru exit-poll, organele electorale sau organele competente pot aplica sancțiuni acestor persoane, similar aplicării sancțiunilor oricăror alte persoane.

Promo-LEX recomandă modificarea secțiunii II și VII prin includerea normelor care corespund prevederilor art. 70 din Codul electoral și nu extind în mod neîntemeiat aria de competență a organelor electorale. Astfel, toate prevederile din regulament și anexă legate de înaintarea cererilor și admiterea/respingerea acestora trebuie reformulate în așa fel încât să corespundă ideii de înștiințare (aducere la cunoștință) și nu o cerere. În context, subliniem că înștiințarea în mod obligatoriu trebuie să conțină detaliile prevăzute la pct. 6 din proiectul Regulamentului, ori în modelul de cerere anexat la proiectul Regulamentului aceste rubrici importante nici nu sunt incluse și eventual pot induce în eroare entitățile care au intenția de organizare a acestui exercițiu.

Cu privire la necesitatea reglementării regimului de sancționare a eventualelor încălcări

Promo-LEX recomandă CEC să prevadă în cadrul său normativ, dar și să insiste în procesul de modificare a legislației electorale și a cadrului legal conex, asupra sancțiunilor pentru eventualele încălcări ale prevederilor cadrului legal și normativ de către instituțiile abilitate cu drept de a efectua exerciții de exit-poll. De exemplu, nu este clar care sunt consecințele de drept pentru publicarea și difuzarea rezultatele exit-pollurilor înainte de închiderea secțiilor de votare, sau în cazul în care operatorii de interviu încalcă prevederile prezentului regulament și a Codului electoral etc.

Suplimentar, chiar dacă prezentul Regulament are misiunea de a reglementa doar desfășurarea exit-pollurilor, atragem atenția CEC și asupra necesității reglementării regimului de sancționare și în cazul eventualelor abateri în procesul de realizare a sondajelor de opinie privind preferințele politice ale alegătorilor. Misiunile de observare Promo-LEX au identificat cazuri când sondajele erau efectuate de organizații care nu au înștiințat autoritatea electorală sau situații când sondaje se efectuau în ziua precedentă zilei alegerilor⁵.

Cu respect,

Pavel POSTICA / _____ /

Director de Program, Asociația Promo-LEX

⁴ Alegeri locale 20.10.2019 <https://bit.ly/2LWqjMj> ; Alegeri parlamentare 24.02.2019 <https://bit.ly/3eo2L97>

⁵ Raport nr. 3 MO Promo-LEX a alegerilor locale noi din 20 mai 2018, p.16-17. <https://bit.ly/3cbB3us>